

Sygnatura akt *II K 52/15*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Rejonowy w Wołowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Tomasz Paprocki

Protokolant Edyta Lickiewicz

przy udziale prokuratora Michała Gnyszki

po rozpoznaniu w dniach 25 lutego 2015 r., 16 kwietnia 2015 r., 17 czerwca 2015 r., 3 września 2015 r. i 21 października 2015 r.

sprawy

S. K. (1), syna J. i M. z domu K., urodzonego (...) w L.

oskarżonego o to, że

1. w dniu 6 września 2009 roku w W., po uprzednim pouczeniu o odpowiedzialności karnej grożącej za składanie fałszywych zeznań i zatajanie prawdy, składając zapewnienie spadkowe jako wnioskodawca w toczącym się postępowaniu spadkowym przed Sądem Rejonowym w Wołowie I Wydział Cywilny, sygn. akt (...), zeznał nieprawdę twierdząc, że jego matka M. K. miała dwoje dzieci, tj. S. K. (1) i A. K., zaś innych dzieci, w tym przysposobionych nie posiadała, zatajając jednocześnie fakt istnienia trzeciego z synów – E. K. (1), czym podstępnie wprowadził w błąd funkcjonariusza publicznego i doprowadził do wyłudzenia poświadczenia nieprawdy w zapadłym w tym postępowaniu postanowieniu Sądu Rejonowego w Wołowie I Wydział Cywilny z dnia 16 września 2009 r.,

tj. o czyn z art. 233 § 1 kk i art. 272 kk w związku z art. 11 § 2 kk

2. w dniu 15 kwietnia 2010 r. w W., posługując się poświadczającymi nieprawdę postanowieniami o stwierdzeniu nabycia spadku Sądu Rejonowego w Wołowie I Wydział Cywilny po A. K. z dnia 18.06.2008 r., sygn. akt (...)i M. K. z dnia 16.09.2009r, sygn. akt (...), wiedząc, że pominięto w nich jako spadkobiercę E. K. (1) oraz podając się jako właściciel niezabudowanych działek nr (...) o łącznej powierzchni 0,8436 ha położonych we wsi L., dla których to prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Krośnie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych księga wieczysta nr (...), przekazał wymienione nieruchomości gruntowe na rzecz córki J. S. w formie darowizny przed notariuszem z Kancelarii Notarialnej w W.,

tj. o czyn z art. 273 kk

3. w dniu 16 września 2009 r. w W., wykorzystując działania określone w punkcie 1, uzyskując postanowienie Sądu Rejonowego w Wołowie o stwierdzeniu nabycia spadku w sprawie (...), przywłaszczył część nienależnych mu praw majątkowych do spadku po M. K., czym działał na szkodę E. K. (1),

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk

I. uznaje oskarżonego S. K. (1) za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie 1 części wstępnej wyroku, stanowiącego przestępstwo z art. 233 § 1 kk i art. 272 kk w związku z art. 11 § 2 kk i za to

na podstawie art. 233 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierza mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

II. uznaje oskarżonego S. K. (1) za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie 2 części wstępnej wyroku, stanowiącego przestępstwo z art. 273 kk i za to na podstawie tego przepisu wymierza mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

III. uznaje oskarżonego S. K. (1) za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie 3 części wstępnej wyroku, stanowiącego przestępstwo z art. 284 § 1 kk i za to na podstawie tego przepisu wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk łączy wyżej orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierza oskarżonemu karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

V. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 kk warunkowo zawiesza oskarżonemu wykonanie wymierzonej kary pozbawienia wolności na okres 3 (trzech) lat próby;

VI. na podstawie art. 627 kpk zasądza od oskarżonego S. K. (1) na rzecz oskarżyciela posiłkowego E. K. (1) kwotę 1298,88 zł tytułem zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru;

VII. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. A. kwotę 929,88 zł z VAT tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną oskarżonemu z urzędu;

VIII. na podstawie art. 627 kpk i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym opłatę w kwocie 180 zł.

Sygn. akt II K 52/15

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. K. (1) jest synem M. K., której bratem był F. K..

Nieżyjąca już M. K., oprócz S. K. (1), miała jeszcze dwóch synów, tj. A. K. i E. K. (1).

F. K. zmarł w dniu 22 października 1993 r. i na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 16 czerwca 2009 r. sygn. akt (...)spadek po nim na podstawie ustawy nabyła jego siostra M. K. w całości.

Dowód:

- postanowienie, k. 30

- odpis aktu zgonu, k. 25,

- protokół, k. 27.

M. K. zmarła w dniu 16 grudnia 1999 r. i na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 16 września 2009 r. (...)spadek po niej na podstawie ustawy nabyli synowie S. K. (1) i A. K. po 1/2 części każdy z nich.

W toku powyższego postępowania spadkowego S. K. (1) pouczony o treści art. 671 § 3 kpc i w trybie art. 671 § 1 kpc, wiedząc, że ma przyrodniego brata E. K. (1), podał, że jego matka M. K. miała tylko dwoje dzieci, tj. jego i A. K. oraz że nie miała innych dzieci, w tym przysposobionych.

Dowód:

- protokół, k. 32
- postanowienie, k. 34
- odpis aktu zgonu, k. 24,
- zeznania M. B., k. 19-20, 271-273,
- zeznania E. K. (1), k. 150, 46-47 akt odezwy,
- wyjaśnienia S. K. (1), k. 245-247, 136,
- zeznania D. B., k. 265,
- zeznania W. K., k. 266,
- zdjęcia, k. 270.

A. K. zmarł w dniu 15 maja 2002 r. i na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Wołowie z dnia 18 czerwca 2008 r. sygn. akt (...)spadek po nim na podstawie ustawy nabył brat S. K. (1) w całości.

W toku powyższego postępowania spadkowego S. K. (1) pouczony o treści art. 671 § 3 kpc i w trybie art. 671 § 1 kpc, wiedząc, że ma przyrodniego brata E. K. (1), podał, że A. K. miał tylko jednego brata, tj. jego samego.

Dowód:

- odpis aktu zgonu, k. 25,
- postanowienie, k. 38,
- protokół, k. 36,
- zeznania M. B., k. 19-20, 271-273,
- zeznania E. K. (1), k. 150,
- wyjaśnienia S. K. (1), k. 245-247, 136,
- zeznania D. B., k. 265,
- zeznania W. K., k. 266,
- zdjęcia, k. 270.

S. K. (1), posłużył się wyżej wymienionymi i poświadczającymi nieprawdę postanowieniami sądu o stwierdzeniu nabycia spadku po A. i M. K., ujawnił się jako właściciel w księdze wieczystej i darował swojej córce J. S. nieruchomości, które nabył na podstawie tych postanowień.

W dniu 15 kwietnia 2010 r. przed notariuszem T. G. z kancelarii notarialnej w W. S. K. (1) zawarł z J. S. umowę darowizny, na mocy której, podając się jako właściciel niezabudowanych działek nr (...) o łącznej powierzchni 0,8436 ha położonych we wsi L. (księga wieczysta nr (...)), darował jej te nieruchomości.

Dowód:

- umowa, k. 54-55.

W dniu 23 października 2012 r. Sąd Rejonowy w Wołowie zmienił prawomocne postanowienie tegoż sądu z dnia 16 września 2009 r. i stwierdził, że spadek po M. K. na podstawie ustawy nabyli jej synowie E., S. i A. K. po 1/3 części każdy z nich.

Dowód:

- postanowienie, k. 107.

W dniu 23 października 2012 r. Sąd Rejonowy w Wołowie zmienił prawomocne postanowienie tegoż sądu z dnia 18 czerwca 2008 r. i stwierdził, że spadek po A. K. na podstawie ustawy nabyli jego bracia E. i S. K. (2) po 1/2 części każdy z nich.

Dowód:

- postanowienie, k. 104.

S. K. (1) w toku postępowania przygotowawczego stwierdził, że przyznaje się częściowo do popełnienia zarzuconych mu czynów i złożył wyjaśnienia.

W toku postępowania sądowego nie przyznał się do postawionych mu zarzutów i również składał wyjaśnienia.

Sąd zważył:

Przeprowadzone postępowanie dowodowe potwierdziło sprawstwo i winę oskarżonego.

Ustalając stan faktyczny, sąd opierał się na dowodach w postaci wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadków oraz na dowodach z dokumentów.

Nie dano wiary wyjaśnieniom oskarżonego w tej części, w której stwierdzał, że w wyniku niewiedzy lub też w wyniku niezrozumienia pytania i intencji sądu, zataił w toku postępowania spadkowego, że jego matka miała trójkę dzieci i że on sam miał dwóch braci, tj. A. i E. K. (1).

Wyjaśnienia oskarżonego stały w sprzeczności z innymi dowodami, a w szczególności z zeznaniami świadków oraz dowodami w postaci zdjęć.

Z zeznań M. B. (k. 19) wynikało, że już w 2007 r. oskarżony informował go, że w sprawach spadkowych musi skontaktować się z E. K. (1), o którego istnieniu świadek dowiedział się właśnie od oskarżonego.

Potwierdzał to oskarżony, który wyjaśniał, że przed złożeniem wniosku o stwierdzenie nabycia spadku udał się z zięciem E. B. do E. K. (1) i pytał go, czy nie zechciałby wziąć udziału w postępowaniu spadkowym po F. K..

Już z tych powyższych okoliczności wywnioskować można, że skoro oskarżony udał się z taką wizytą, to wiedział, że E. K. (1) znajduje się w kręgu spadkobierców, inaczej nie widziałby konieczności konsultowania z nim kwestii spadkowych. Oskarżony, jeszcze jako podejrzany, wyjaśnił, że E. K. (2) mówił mu, żeby go w to (postępowanie spadkowe) nie mieszać, ponieważ on po żadnych sądach nie będzie chodził.

Z powyższego wynikałoby, iż w toku spotkania z E. K. (1) oskarżony uznał, bądź ustalił, że przed sądem nie będzie ujawniał, że ma przyrodniego brata, bowiem brat nie jest zainteresowany nieruchomościami wchodzącymi w skład spadku i nie chce uczestniczyć w posiedzeniach sądu.

Taki właśnie zamiar oskarżonego i powód nie ujawnienia brata przed sądem potwierdzony został zeznaniami świadka D. B., który uczestniczył w spotkaniu oskarżonego z bratem i który stwierdził przed sądem, że oskarżony z bratem ustalili, że teść nie poda przed sądem, że ma przyrodniego brata.

W konsekwencji uznać należało, że już te dowody w sposób jasny i pełny potwierdzały, że nie ujawnienie przez oskarżonego faktu posiadania brata nie było efektem pomyłki, czy niezrozumienia pytania sądu, lecz zamierzonym działaniem.

To, że oskarżony wiedział, że E. K. (1) jest jego przyrodnim bratem i synem jego matki, potwierdzały zeznania samego E. K. (1). Nadto E. K. (1) stwierdzał, że uczestniczył w pogrzebie matki, w którym oczywiście uczestniczył również oskarżony.

Z zeznań W. K. – żony oskarżonego – również wynikało, że oskarżony wiedział, że E. K. (1) jest jego przyrodnim bratem, bowiem świadek zeznała, że przypuszcza, iż jej mąż taką właśnie wiedzę posiadał.

Również zeznania M. B. potwierdzały sprawstwo oskarżonego. Świadek m.in. przedstawił przed sądem zdjęcie, które E. K. (1) otrzymał od oskarżonego, na którego odwrocie zawarta jest dedykacja z czerwca 1967 r. „Na pamiątkę miłemu Bratu i Bratowej – S. i W.”.

Ponadto świadek potwierdzał, że E. K. (1) był zapraszany przez oskarżonego m.in. na chrzest jego córki J..

W tym stanie rzeczy uznać należało, że oskarżony wiedział, że E. K. (1) jest synem jego matki i jego przyrodnim bratem.

Przed sądem oskarżony stwierdził, że w toku postępowania spadkowego odpowiedział sądowi, że nie ma brata rodzonego. Takich jednak słów oskarżony w toku postępowania cywilnego nie użył, co wprost wynika z treści protokołów. Poza tym pytania sądu dotyczyły tego, czy matka oskarżonego posiadała dzieci i ile, a nie czy oskarżony ma rodzeństwo, na które to pytania oskarżony odpowiedział, że zmarła miała dwoje dzieci (k. 32). W toku postępowania spadkowego po A. K. oskarżony stwierdził zaś, że spadkodawca posiadał tylko jednego brata, tj. mnie (k. 36).

Oceniając zachowanie oskarżonego pod względem prawnym, uznać należało, że zeznając nieprawdę przed sądem, oskarżony dopuścił się popełnienia przestępstwa wypełniającego znamiona dwóch przestępstw.

Po pierwsze, co oczywiste, oskarżony dopuścił się przestępstwa z art. 233 kk. Pod drugie zaś, zeznając nieprawdę wprowadził w błąd sąd i tym samym funkcjonariusza publicznego (sędziego) wchodzącego w skład tegoż sądu. Nadto w wyniku podstępnego działania oskarżonego sąd wydał postanowienie, które się uprawomocniło i który to dokument (do którego wydania sąd był oczywiście uprawniony) poświadczał nieprawdę, bowiem nie zaliczał E. K. (1) do kręgu spadkobierców ustawowych.

Po drugie oskarżony, wiedząc, że postanowienia sądu nie odpowiada prawdzie i potwierdza nieprawdę, posłużył się tymi dokumentami w toku kolejnych czynności prawnych, a to w toku ujawniania siebie jako właściciela w sądzie wieczystoksięgowym oraz w toku zawierania umowy darowizny. Takie zachowanie wypełniło znamiona przestępstwa z art. 273 kk.

Oskarżony, uzyskując w wyniku swoich podstępnych działań prawomocne postanowienia sądu, które stwierdzały, że nabył on spadek po A. K. i M. K., przywłaszczył mu część nienależnych mu (a należnych E. K. (1)) praw majątkowych do spadku.

Tu zwrócić należy uwagę, że popełnienie przestępstwa przywłaszczenia prawa majątkowego (w tym przypadku prawa do części spadku) nie jest uzależnione od uprzedniego posiadania tego prawa. Posiadanie, jako instytucja prawa cywilnego, oznaczająca stan faktyczny, polegający na władaniu określoną rzeczą przez posiadacza, nie obejmuje swoim zakresem praw majątkowych i wymóg posiadania dotyczy jedynie cudzej rzeczy ruchomej (tak SN w postanowieniu z dnia 12 lutego 2009 r., sygn. akt IV KK 3/09).

Wymierzając oskarżonemu kary jednostkowe i karę łączną, sąd miał na uwadze dyrektywy z art. 53 kk.

Sąd wziął pod uwagę uprzednią niekaralność oskarżonego, choć nie traktował jej jako okoliczności łagodzącej.

Jako okoliczność łagodzącą sąd potraktował to, że pierwotnie sam pokrzywdzony godził się na nie ujawnianie jego istnienia przed sądem. Co za tym idzie uznać należało, że oskarżony niejako skonsultował swoje przestępcze działanie z pokrzywdzonym.

Nie ulegało jednak wątpliwości, że wszystkie popełnione przez oskarżonego czyny, a w szczególności te, które godziły w wymiar sprawiedliwości i rzetelność wystawianych przez sądy dokumentów, cechowały się znaczną społeczną szkodliwością.

Nadto działanie oskarżonego spowodowało, że sąd zmuszony był zmieniać prawomocne postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Z powyższego wynikała decyzja sądu o nie zasądzeniu obowiązku naprawienia szkody, bowiem prawa majątkowe E. K. (1) do spadku zostały przywrócone przez sąd i szkoda nie istniała w chwili wyrokowania.

W tym stanie rzeczy sąd uznał za zasadne wymierzenie kary pozbawienia wolności, jednak z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Tak wymierzona kara, zdaniem sądu, powinna być wystarczająca dla osiągnięcia stawianych przed nią celów.

Ponieważ oskarżony uzyskuje regularnie emeryturę, zdecydowano o obciążeniu go kosztami procesu, w tym o zwrocie pokrzywdzonemu kosztów związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru, które wyliczono na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie, powiększając je o kwotę podatku VAT, którą pokrzywdzony zmuszony był uiścić swojemu pełnomocnikowi.